

MINSTERES
LATVIEŠU
ĢIMNAZIJA
1945 - 1998

Latviešu trimdinieku pārvalde – LCK un LCK Izglītības nozare – ziemeļu apgabalā atradās Detmoldā, tur atradās arī vairākas latviešu nometnes. Pašu vecāku ierosmē un ar LCK Izglītības nozares atbalstu tika apzināti skolotāji un nodibināta skola.

Par Detmoldas Latviešu ģimnazijas sākumu pastāsta skolotāja Mirdza Rinkusa: “1946. gada 14. februāris – DETMOLDAS LATVIEŠU ĢIMNAZIJAS pirmā skolas diena.

Pirmā diena. Ziemas diena ar sniegu. Nav brīnums, jo Detmolda atrodas Teitoburgas kalnu pakājē. Skaista, pilnīgi kara neskarta pilsēta. Šeit arī latviešu trimdas valdības centrs. Pirmā diena sākas tūlīt ar darbu. Ir tikai ģimnazijas 1. klase – gandrīz īsta meiteņu klase. Pagaidām pavisam nepiemērotas telpas: LCK biroja lielākā istaba. Par laimi, šis stāvoklis ilgst tikai dažas dienas. Uzņem sakarus ar Detmoldas Leopoldinum – zēnu ģimnaziju. Šī ģimnazija dod mums telpas. Protams, mācības notiek pēcpusdienās. Te ir pavisam citādi. Īsta skola ar skolas garu. Skolēniem te patīk. Arī ceļš uz skolu nav tāls. Liela daļa skolēnu dzīvo Šicenhofā vai Leopolda kazarmās. Tikai daži ar vecākiem atraduši vietu privātdzīvokļos.

Mācību gads sācies vēlu. Tādēļ tas ir īss un sasteigts. Krietni daudz jāmacās. Skolēniem piekūst rokas, rakstot piezīmes. Kara sagrautajā Vācijā visa trūkst. Trūkst arī grāmatu. Skolotājiem jāizmanīto viss iespējams: no Latvijas līdzpaņemtās mācību grāmatas, antikvariātos atrastās. Tekstus pavairo mašīnrakstā. Vienai klasei tas iespējams. Arī ar papīru jāapie-

tas taupīgi. Bet klasē netrūkst priedīga noskaņojuma. Prieks nav jātaupa. Prieks nav jāpērk par cigaretēm, kas ir vispār atzīts maksāšanas līdzeklis.

Uz pavasara pusi klase ir kļuvusi par īstu vienību, draudzīgu vienību. Pavasaris 1946. gadā Detmoldā ir reti skaists: daudz ziedu, daudz saulainu dienu. Tuvojas jūnijs. Jūnija beigās beidzas mācību gads pēc Latvijas parauga. Sākas vasaras brīvlaiks.

Nemītīgi notiek bēgļu pārvietošanās. Ģimnazijas 2. klasē vairs nevarēs būt tāds skolēnu sastāvs, kā bija 1. klasē.

Vēlā rudenī nāk lielas pārmaiņas: Detmoldas latviešiem jāpārceļas vai nu uz Augustdorfu vai Grēveni. Liela daļa latviešu nonāk Augustdorfā, kas atrodas 12 km no Detmoldas. Uz turieni pārceļas arī Detmoldas Latviešu ģimnazija.

Detmoldas Latviešu ģimnazijas dibinātājs un pirmais direktors bija Latvijas brīvvalsts izglītības ministrijas darbinieks Dr. Heronims Tichovskis. Jau 1946. gada 6. aprīlī Dr. Tichovskis atteicās no šī amata, un ģimnazijas vadību pārņēma skolotājs Pēteris Auziņš, tad ar 18. jūniju - Arveds Dravnieks. Ar 1946. gada 8. septembra LCK Izglītības nozares lēmumu Detmoldas Latviešu ģimnaziju atdalīja no tautskolas. Par ģimnazijas direktoru iecēla agrāko Rīgas 1. Valsts ģimnazijas direktoru Artūru Lesnieku. Sākās rosīgs darbs iespēju robežās. Vietējās vācu ģimnazijas direktors atļāva telpas pēcpusdienā izmantot latviešu skolām. Latviešu skolas rūpējās par telpu apturīšanu pēc pabeigtām stundām. Vēl nedarbojās visas ģimnazijas klases mazā skolēnu skaita dēļ.”

1946. gada 30. maijā Vircburgā notika latviešu skolu darbinieku apspriede, kurā bija ieradušies latviešu apgabalu skolu direktori, inspektori un Vircburgas latviešu skolu darbinieki. Apspriedi vadīja LCK Izglītības nozares vadītājs J. Celms. Apspriedes atzinumi ir iegaumējami un izpildāmi visiem latviešu skolu vadītājiem un skolotājiem: mūsu obligātās skolas ir saucamas par tautskolām. LCK Izglītības nozare nosacīja noteiktus skolu tipus: a) septiņ-gadīgo tautskolu, b) piec-gadīgu ģimnaziju virs tautskolas ar reālo un humanitāro nozarojumu. Apstiprināja vienveidīgus stundu plānus un mācību programmas, kā arī aptuveni noteiktu mācību gada ilgumu. Noteica minimālo mācību dienu skaitu (tautskolām 150 darba dienas, ģimnazijām – 180 darba dienas) gadā, bet ar noteikumu – ir jāizņem programmā paredzētā viela ar vismaz pietiekošām sekmēm, vienmēr cenšoties aizsniegt to mācību līmeni, kāds dzimtenē. Šajā sanāksmē pieņēma visus nepieciešamos noteikumus sekmīgai skolu darbībai. Lai panāktu vienveidību, Izglītības nozares vadītājs teica: “Šajā sakarā es lūdzu visas skolu pārraudzītājas personas (apgabala skolu direktorus, apgabala un novadu inspektoros) piegriezt īpašu vērību mācību sekmēm un mācību līmenim skolās, īpaši tānīs, kur strādā ar minimālo mācību dienu skaitu.

Visu skolu vadītāju un skolu pārraudzības personu uzdevums tagad ir pārbaudīt skolas darba sekmes, novērtēt mācību līmeni vispār un ņemt vērā ārējos apstākļus, kas skolas darbu traucē un var traucēt. Dažādība, kāda tagad pastāv mācības gada garu-

mā, ir obligāti jāizlīdzina līdz 1947. g. 1. novembrim, tad jaunais mācību gads jāiesāk ne vēlāk kā 1947. g. 17. martā, brīvlaikam izmantojot ne vairāk kā 2 nedēļas. Katrai skolai pēc minētā datuma tad jāstrādā pēc Latvijas normālās skolas mācību gada garuma, t.i., tautskolām 175 darba dienas, ģimnazijām – 210

darba dienas”. Tika pieņemts noteikums:”...bez periodiskiem ceturkšņu (agrāk) vai mēnešu pārskatiem katrai skolai jāiesūta Izglītības nozarei mācību gada sākumā un beigās plašāks pārskats”. (“Tēvzeme”, Nr. 46., 1946.g. 26. jūn.)

Tautskolu daļas vadītājs A. Dravnieks rakstīja: “Dabīgo

skolas dzīves un darba vidi te svešumā un nometņu dzīves apstākļos mēs nevaram uzburt; arī ar telpām, kādās jānotur mācības, ir jābūt mierā, kādas ir pieejamas.” (“Nedēļas apskats” Nr. 2, 1946. g. 28. sept.) Mācību līdzekļi un grāmatas bija jāsigādā pašiem. Nekavējoties sāka pārspiest Latvijas skolu grāmatas.